

ŐRZŐ

A POFOSZ 1956-os Hagyományőrző Tagozatának kiadványa
X. évfolyam 39. szám

2024. szeptember

„A hagyományőrzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”
Morus Tamás

**1956 jelentősége és üzenete a
feltétlen szabadságvágy**

Forrás: Látószög blog

A POFOSZ 2024 évi 1956-os emlékűnnepélyének díszbeszédére felkértük Schmidt Mária történész egyetemi tanárt, a Terror Háza Múzeum főigazgatóját. Felkérésünket elfogadta. Beszéde elhangzott 2024. október 18-án a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének (POFOSZ) budapesti megemlékezésén a Vakok Iskolája Nádor-termében.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Emlékező Közösség!
Tisztelt Szabadságharcosok!

Minden magyar köszönettel tartozik azért, hogy a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége ilyen elkötelezett hűséggel tartja életben 1956 emlékét!

Köszönöm Önöknek!

1956-ra emlékezni és emlékeztetni kell. Közös kiváltságunk, hogy van mire és van kikre emlékeznünk és emlékeztetnünk.

Mert nemzeti történelmünk kiemelkedő tettei nem a múlt tartozékai. Egyaránt meghatározzák jelenünket és jövőnket. Tartást, közös büszkeséget és az ezekből merített erőt jelentik a számunkra.

1956 forradalmának és szabadságharcának jelentősége és üzenete az a feltétlen szabadságvágy, amely nem ismer gátat, nem tűr akadályokat.

1956 újra megerősítette, hogy a magyar emberek nem tudnak szabadság nélkül élni. A szabadság hiányát csak ideig-óráig tudják elviselni, de amikor már fulladoznak, szabad levegőért kapkodnak, akkor ásót, kapát, kardot, puskát, kalasnyikovot, vagy Molotov-koktélt ragadnak és legyen bármekkora fölényben is az ellen, a megszálló, a zsarnok, szembeszállnak vele és akár az életük árán is harcolnak ellenük.

Tisztelt Emlékező Közösség!

Mi, magyarok, soha nem voltunk senkinek a gyarmata és soha nem voltunk senkinek a gyarmattartója.

Mi, magyarok, soha nem voltunk hajlandóak alávetni magunkat más nemzeteknek. Minket soha nem lehetett „kifizetni” vagy „megvásárolni”. Minket csak harcban lehetett legyőzni, és azt is csak időlegesen.

Mi mindig szabadok voltunk, de legalábbis annak éreztük magunkat. Mi a zsarnokságban, a megszállás alatt is szabadnak tartottuk magunkat. És mindig felláztunk azok ellen, akik szolgaságba akartak taszítani bennünket. Mert szabadság és függetlenség nélkül nem tudunk létezni. Ezért láztunk annyiszor, ezért harcoltunk annyit.

Soha nem az anyagiakért, a magasabb életszínvonalért. Nem is azért, hogy megtűrjenek, hogy elfogadjanak. Hanem a szabadságért és az önrendelkezéshez való jogunkért.

Ezért a mi harcaink: szabadságharcok. Így nevezzük őket, így hivatkozunk rájuk.

Rákóczi, Vak Bottyán és Esze Tamás; Petőfi és Kossuth, az aradi tábornokok; Nagy Imre, Wittner Mária és a pesti srácok és lányok mind szabadságharcosok.

1956 lényege, hogy semmink nincs, ha nem vagyunk szabadok. Ezért kell a szabadságért a legfontosabb, az életünk árán is harcolnunk.

Ez 1956 máig ható üzenete.

Köszönöm, hogy erre tették és teszik fel az életüket!

Tisztelt Emlékezők!

Az 1956-os forradalom és szabadságharc résztvevőinek, sőt a szemtanúinak száma napról napra csökken.

Ezért az Önök, a POFOSZ munkája pótolhatatlan. Hiszen Önök tartják életben 1956 szellemiségét.

Őrzik üzenetét.

Eleven tanúságtevői annak, hogy azon a 68 évvel ezelőtti október 23-án népünk felkelt az idegen uralom és az általa ránk kényszerített emberellenes rendszer ellen.

Mert addigra összesűrűsödött az idő. A magyaroknak végleg elégük lett az idegen megszállásból, a kommunista terrorrendszerből. Szabadságot és nemzeti függetlenséget akartak.

Azokban az őszi napokban mindenki egyet akart: lerázni a szovjet igát. Visszakapni végre nemzetünk függetlenségét. Nem számított, hogy egy szuperhatalommal kellett megharcolnunk, mert a hazánk megmaradása forgott kockán.

Mert a szovjet megszállás, a Vörös Hadsereg jelenléte, az idegen uralom, a kommunista rendszer, a léteben fenyegette nemzetünket.

A szovjetek uralma, és a helytartóik által működtetett totális diktatúra ellen az egész ország fellázadt. Mert tűrhetetlen volt az elnyomás, elviselhetetlen volt a terror, és fojtogatott minket a szabadság hiánya.

És a holnap is kilátástalanná vált.

Mіндеzt nem lehetett tovább tűrni, nem volt mire várni.

A nemzet megmaradása volt a tét.

Az emberhez méltó élet biztosítása volt a cél.

Egy nemzet önbecsülése forgott kockán.

A magyar nemzet sorsa forgott kockán.

Nem lehetett többé kalkulálni, latolgatni. Nem számított a túlerő sem. Nem lehetett többé realistának lenni. Mert az a biztos pusztuláshoz, az önfeladáshoz vezetett volna. Magyarország pedig élni akart.

Cselekednie kellett tehát.

Fegyvert kellett ragadni és harcba kellett szállni a hatalmas és félelmetes Szovjetunióval.

A mérhetetlen túlerővel.

Vissza kellett szerezniünk nemzetünk függetlenségét.

Ebben a küzdelemben nemzetté vált a nép. Eggyé vált az ország. Fialat és idős, férfi és nő, munkás és értelmiségi, paraszt és katona, minden pesti srác és lány egyet akart. Független és szabad Magyarországot.

Ezekben az október végi napokban a magyarság a legjobb arcát mutatta a világnak. A magyar szó a bátorság, a szabadságszeretet, a nemzeti összefogás, a hősiesség szinonimája lett.

Szabadságharcunk szűk két hetet élt meg. A túlerő leverte.

Hatása mégis felbecsülhetetlen. A szabad világ végre megértette, hogy a kommunizmus megreformálhatatlan, mert semmibe veszi az egyén szabadságát, miközben céljai elérése érdekében semmilyen erőszaktól nem riad vissza. A pesti srácok azt is bebizonyították, senki sem túl fiatal ahhoz, hogy bátor legyen, és hogy áldozatot hozzon hazája szabadságáért.

Kedves Barátaim!

Nem volna tisztességes, ha nem beszélnék Önöknek azokról a történeésekről, amelyek az elmúlt hetekben az 1956-os forradalom emlékezete és értelmezése kapcsán előkerültek.

Egyértelműen, tisztán fogok fogalmazni.

Amikor baloldali vagy liberális politikusok, közszereplők, újságírók 1956 emléke és becsülete miatt aggódnak, akkor fogjunk azonnal gyanút.

A magyar baloldal soha nem érezte a magáénak 1956-ot. Aggódásuk ezért a báránybőrbe bújt farkas aggodalma azon, hogy vajon be tudja-e tenni a lábát a kecskegidák házába.

Az ő eredetmitoszuk ugyanis 1956 tagadásából sarjad. Nem dőlünk be nekik!

Az ő rendjük akkor zökkent helyre, amikor az 1956 őszén lehulló vörös csillagokat a forradalom és szabadságharc leverése után visszahelyezték a középületeinkre.

A megsebzett diktatúra nagyon súlyos árat fizettetett velünk. A harcok során elesett három és félezer honfitársunk, több mint húszezren megsebesültek. A forradalom és a szabadságharc leverését követő véres megtorlások áldozatává vált az a 228 kivégzett hős, akik értünk haltak meg. Ahogy a sortüzek megannyi mártírja is. Több mint húszezren kaptak súlyos börtönbüntetést, tizenháromezerre rúgott az internáltak száma és mintegy 200 ezer honfitársunk menekült külföldre a megtorlások elől.

Akinek nem vették el az életét, akiket nem zártak fegyházba, azokat is elítélték.

1956 életben maradt hőseinek egy életen át kellett elviselniük az állandó rendőrségi zaklatásokat. Évtizedekig másodosztályú állampolgárokként, megtűrt személyekként kezelték őket. Hallgatásra ítélték őket és az egész nemzetet.

Sokan közülük nem érték meg a rendszerváltoztatást.

És már csak kevesen vannak velünk.

A Nyugat nem segített, csak harcra buzdított bennünket.

Magunkra hagyottságunk mély nyomot hagyott mindannyiunkban. De az a fölismerés, hogy elsősorban önmagunkban bízhatunk, meg is erősített bennünket.

A levert forradalom és a brutális megtorlás olyan tragédia, mely mély csöndet borított országunkra. Évtizedeken keresztül a családokon belül sem merték áttörni a hallgatás falát. A veszteség semmihez sem fogható súlya és a kegyetlen megtorlás évei konok hallgatásra ítélték Magyarországot. De sem azok, akiket hallgatásra ítélték, sem akiket börtönre, sem akiket belső emigrációra, sem akiket hazájuk elhagyására, nem felejtettek. Nem felejtették el azt az október 23-i napot, nem felejtették el azt a nemzeti egységet, azt a közös akaratot, mely egybeforrasztotta hazánkat. A közös akaratot, hogy visszaszerezzük nemzetünk önrendelkezését. És nem felejtették el azoknak az arcát sem, akikkel összekapaszkodtak, akikkel együtt reménykedtek.

Karátson Gábor barátom '56-os életélményéről azt mondta, hogy az nem volt más, mint szeretetkitörés. Ezért őriztük meg egymás arcát, ahogy ott mentünk, a szívünkben. Nem felejtette el senki a tettesek neveit sem. Nem felejtettünk semmit és nem is bocsájtunk meg. Nem beszélhettek, hát hallgattak. Mert hazudni nem akartak, de talán nem is tudtak volna. De a hallgatás nem enyhíti a veszteséget és nem oldja a fájdalmat, mint ahogy nem tompítja a dühöt sem. A csend mélyén elfojtott indulat, a düh tehetetlensége honolt. Magyarország polgárai tudták, nem felejthetnek, mert azal elárulnák a szabadságot, elárulnák mártírjaikat. Gyerekeiket, férjeiket, szerelmeiket, fivéreiket, nővéreiket. Szomszédjaikat, barátait. A hazát.

A hallgatásra kényszerítettek adtak nekünk erőt ahhoz, hogy higgyük, sőt tudjuk: eljön az idő, amikor valamelyik nemzedék, felemeli majd a fejét, ünneplőbe öltözteti a lelkét, felölti ünneplő ruháját, eltemeti a temetetleneket, fejet hajt az áldozatok előtt és köszönetet mond a hősöknek. Akkor elég lesz hozzá az igazság egyetlen szava, és szétporlad a kádári rendszer hazugságából, félelemből, kényszerből és mézesmadzagból tákolt építménye.

Ez a nap 1989. június 16-án érkezett el.

Kedves Barátaim!

Amikor tehát a birodalompártiak az '56-os lyukas zászlóról beszélnek, annak kisajátítására tesznek kísérletet, azt valójában azért teszik, hogy függetlenségünk és szuverenitásunk feladásával, kiárusításával, újra meggyalázhassák azt a lyukas zászlót, ami felmutatta azt a sebet, amit az idegen megszállás és a kommunista diktatúra a nemzetünk szívéen ejtett.

És amikor nyugat-európai politikusok, köztük az Európai Unió tisztviselői hazug párhuzamot vonnak 1956 és a borzalmas és pusztító orosz-ukrán háború között, akkor emlékeztessük őket arra, hogy az ő szabadságuk egy része is 1956-ból fakad, abból a reményből, amit a magyar forradalmárok keltettek életre arról, hogy a világgkommunizmus legyőzhető.

Ne vegyék a szájukra 1956-ot!

Mert nem tanulták meg a leckét. Nem tanulták meg '56 leckéjét. Ha megértették volna, ha felfogták volna, nem hagyták volna magukat a kommunista ígéretektől elszedíteni. Mára ugyanis a nyugati világ értelmiségi körei marxisták-ká, kommunistákká váltak, köreikben kommunistának lenni nem ciki, sőt büszkén vállalják. Minket, akiktől a kommunisták félszáz évet raboltak el, és a saját bőrünkön kényszerültünk megtapasztalni a kommunizmus hideg valóságát, taszít tudatlanságuk, érdektelenségük, provokatív valóságtagadásuk.

Kossuth Lajos szavai az 1848-49-es függetlenségi és szabadságharcról a száz évvel későbbi küzdelmekre is illenek.

„Nem győztünk, de harcoltunk.

Nem törtük meg az elnyomást, de akadályoztuk.

Nem mentettük meg a hazát, de védtük.

És ha egyszer a történelmünket megírják, annyit elmondhatnak rólunk, hogy ellenálltunk.”

1956 hősei ennél sokkal többet tettek. Hősöknek, példaképeknek kijáró tisztelettel, és hálás köszönettel tartozunk nekik.

Hálás vagyok azért, hogy meghívtak, hogy az Önök közösségében mondhatam el a gondolataimat! Mi magyarok, elég történelmi tapasztalattal rendelkezünk ahhoz, hogy kimondhassuk: mindaddig, amíg vannak és lesznek közöttünk, akik életüket és biztonságukat is kockára téve kiállnak hazánk függetlenségéért és szabadságáért, addig miénk ez a föld, addig a jövőnk nem üres ígéret.

Ahol a hősöket nem felejtik, mindig lesznek újak!

Köszönöm, hogy meghallgattak, megtisztelő volt a figyelmük!

(Forrás: latoszog.blog, 2024. október 18.)

A POFOSZ folyamatosan tölti fel a

forradalomhangja.hu

elnevezésű, 2024-ben alapított internetes dokumentumgyűjteményét. Ezen a honlapon 1956 előtti, 1956-os és 1956 utáni idősíkokon található: képek, videók, hanganyagok és szöveges anyagok. Kérünk mindenkit, hogy gyakran keressék fel ezt a forráshelyet.

Az olvasók figyelmébe!

Az Őrzők számai - az első számtól kezdve - elérhetők a POFOSZ honlapján, a pofosz.hu megnyitásával már az első oldalról. A kiadványt pdf formátumban oldalanként láthatják.

Kérjük az olvasókat, ajánlják másoknak is az Őrző új elérhetőségét, amely így az egész világon elérhető.

Köszönettel: a szerkesztők.

A mai fiatalok is megértik és átérzik az
56-osok küzdelmeinek céljait

A POFOSZ működésének 35. évében, az
1956-os Forradalom és Szabadságharc kitörésének 68-ik évfordulójára emlékező ünne-
pély alkalmából, a Vakok Iskolája Nádor-
termében, 2024. október 18-án elhangzott

beszéd szövege következik, melyet Vasvári Éva írt és olvasott fel.

**Vasvári Éva a POFOSZ második elnöke, Vasvári Vilmos leánya, je-
lenleg az Őrző, a POFOSZ 1956-os Hagyományörző tagozata kiad-
ványának szerkesztője, nyugalmazott újságíró.**

Tisztelt Ünneplők, tisztelt Vendégek, kedves Diákok!

Szokták mondani, ha egy torony alatt állunk, nem látjuk annak a magasságát,
ám ha eltávolodunk tőle, akkor szembetűnik nagysága, szépsége és magasztos-
sága. Így vagyunk 1956-tal is. Mindazok, akik az akkori események részesei
voltak, nem méricskéltek cselekedeteik jelentőségét, ám az idő távolából ma
már tudjuk, hogy történelemformáló tettet hajtottak végre. Ők, akkor, csak a
szívük parancsát teljesítve küzdöttek a függetlenségért, a szabadságért és a
kommunista diktatúra ellen, de ma már tudjuk, hogy harcaik jelentősége túllé-
pett a magyar ügyön, s a nemzetközi térben is nyomot hagyott. Rést ütött a
nemzetközi kommunizmus monstrum-építményén.

S amikor a POFOSZ 1989-ben megalakult, azt a célt tűzte ki, hogy a magyar
történelemnek ez az ékköve méltó helyére kerüljön. Hogy 1956 hős halottai
nyugodtan aludhassák örök álmukat, s hogy a politikai üldözöttek erkölcsi és
anyagi jóvátétele megtörténjék.

A POFOSZ megalakulása óta eltelt 35 év, s elmondhatjuk: a POFOSZ teljesítet-
te és teljesíti hivatását. Voltak nehezebb és könnyebb időszakok, de a közösség
épült, hangját hallatta és befolyásolta a magyar közéletet. Megszülettek a sem-
misségi törvények, a kárpótlási törvény, a kommunizmus üldözöttei felemelték
fejüket. A POFOSZ keretében létrejöttek a munkaszolgálatosok, a kitelepítettek
és a hagyományörzők tagozatai, s ki-ki a maga eszközével elhivatottan vállalta
a szolgálatot. Van mire emlékezni, a nagyszerű, felemelő alkalmakra, de a ke-
serű napokra is, mint amikor az 50. évfordulón át kellett élni a Gyurcsány-éra
rendőrtakkját. De a POFOSZ minden csalódásból megerősödve jött ki, s 1956
ügyét annál erősebben képviselte és képviseli.

Az alapító elnök, Fónay Jenő a szervezet szívét, lelkét és a fundamentumát adta meg, s a POFOSZ küldetését és céljait jelölte ki. Személye jelképpé vált, iránymutatása ma is időszerű. Utóda, Vasvári Vilmos a szervezeti kereteket igyekezett megszilárdítani, s a kommunizmus üldözötteinek nemzetközi szervezetével, az InterAssoval erősítette a kapcsolatokat.

Mádi Jenő a mérnökember pontosságával fejlesztette tovább a POFOSZ belső rendszerét, s a határon túli magyarok politikai üldözötteit tömörítő szervezeteivel ápolt erős kapcsolatokat. Mádi Jenő személyes anyagi támogatásával emelték a székelyföldi Csermátonban annak a dr. Rákossy Árpádnak a mellszobrát, akinek bíróként volt mersze a hatalom ellenében az igazság pártján állni, amiért koncepció s pert kellett elszenvednie.

Dégi András elnök egy, a bajtársakat célzó segélyezési alapítvány rendszeres támogatásával számos jelét adta a szociális érzékenységnek, majd a POFOSZ vezetőjeként a társszervezetekkel építette és erősítette a kapcsolatokat. És a csapatmunka erőforrásaira támaszkodott.

A következő elnöknek, Lengyel Jánosnak különlegesen szép és nehéz feladat jutott. Az ő vezetésével került sor a hatvanadik évforduló megünneplésére, ugyanakkor az ő elnöksége idejére esett a Covid-járvány, amely megterhelte a szervezetet is.

A jelenlegi elnök, Ámon Antal programja, ha egyetlen szóval kellene megfogalmazni – a nyitás. Nyitni a szervezetépítésben – bevonva a POFOSZ közösségébe a kommunizmus üldözötteinek leszármazottait –, és nyitni a nyilvánosság felé: jelenkorunk minden eszközével és minden formájával.

De bárki is töltötte be az elnöki posztot, a háttérben mindig ott volt Boross Péter miniszterelnök, aki a Szabadságharcosokért Közalapítvány kuratóriumának elnöke volt. Az ő hihetetlen bölcsessége, empátiája és segítőkészsége tette lehetővé, hogy a POFOSZ minden helyzetben megoldhassa felmerülő problémáit. Most dr. Sömjéni László a kuratórium elnöke és a POFOSZ partnere – köszönet a munkájáért. És köszönet mindenkinek. A vidéki és a budapesti szervezetek elnökeinek és tagjainak, a sok-sok 56-os tényfeltáró, illetve egyéni életutat elbeszélő könyvek szerzőinek, és mindazoknak, akik hozzájárultak 1956 üzenetének tolmácsolásához.

Tisztelt ünneplők! Mivel magam is a hagyományörző közösséghez tartozom, így külön tisztelettel emlékezem meg néhai Szécsi Istvánról, aki a POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozatát – Vasvári Vilmos kezdeményezésére – közel húsz évvel ezelőtt létrehozta és kiteljesítette. Ő, a feleségével Rózsikával, illetve D. Szücs Lászlónéval közösen, majd Ámon Antal vezetésével hatalmas munkát végezve elérték, hogy 1956 ne csak a múlt felemelő emléke, hanem a jelen értékjelző origója legyen a hagyományörző közösségbe szerveződő korosabb tagok és a diákok, fiatalok számára.

S itt egy gondolat erejéig szólni kell a POFOSZ és a jövőnemzedék viszonyáról. Immár nagy büszkeségünk, hogy általános iskolások, gimnazisták és egyetemisták is rendszeresen részt vesznek a hagyományörző tagozat által szervezett kegyeleti eseményeken, kirándulásokon, előadásokon, diákvetélkedőkön és a hagyományörző tagozat által kiírt, 1956-os tematikájú irodalmi-történelmi pályázaton, amely a határon túli magyar fiatalok számára is nyitva állt. A pályázat keretében megrendítően jó és szép munkák születtek, amelyek közül a legjobbakat könyv formájában is megjelentettük a POFOSZ, illetve a Szabadságharcosokért Közalapítvány támogatásával. A kötet külön értéke, hogy még a rajzos illusztrációkat is diákok készítették.

A fiatalokkal ápolat kapcsolataink – és a könyvbe rendezett munkáik is – arról tanúskodnak, hogy 1956 kapcsán elsősorban a személyes történetek ragadják meg őket. Nem felejttem el, amikor Wittner Mária tartott előadást, zsúfolásig megtelt a terem fiatalokkal, s megrendült csendben hallgatták Wittner Mária szavait. Ugyanakkor a fiatalok kérdeznek is. Arra keresik a választ, hogy mit jelent az egyén és a közösség szabadsága, s a kiélezett történelmi helyzetekben mi az egyéni és a közösségi helytállás és felelősség tartalma és lényege. S ami fontos, megértik és átérzik az 56-osok küzdelmeinek céljait. Ám ez nem magától történik. Az 1956 iránti érdeklődés, kíváncsiság és tudásvágy csak akkor alakul ki, ha ezt a családi nevelés, az iskolai oktatás és a közbeszéd is támogatja. A POFOSZ-nak is szerepe van ebben, ezért is nagy öröm, hogy a POFOSZ Békés Vármegyei Szervezete keretében nemrégiben megalakult a Magyar Október elnevezésű hagyományörző tagozat, amely már eddig is emlékezetes programokat szervezett. Munkájukhoz sok sikert kívánunk a jövőben is.

Persze, a POFOSZ-ban is – mint egy nagy családban – voltak erős napok. Olykor más nézőpontot képviseltek a vidéki és a budapesti szervezetek, a magyarországiak és az emigránsok, a nagyidősek és a kisidősek. De bármilyen véleménykülönbség is adódott, mindig a jó szándékú építés vágya motiválta a polémiákat. És ennek megtermett a gyümölcse is. A POFOSZ tagozatai és szervezetei aktív munkát végeznek, környezetükre kisugároznak – ez is jelzi, hogy van jövő.

S ez a középpontja mindennek. Mert hát az elmúlt 35 év után mégiscsak fel kell tenni a kérdést, hogy miként lesz tovább? Azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, a POFOSZ: világitótorony. Mert a POFOSZ szíve-lelke 1956 szabadság- és függetlenségvágya, amely a magyar létezés lényege és alapja. S most, amikor veszély fenyegeti nemzeti szuverenitásunkat és progresszív köntösben felénk lopakodik az újaloldali, kommunista ideológia, ismét szükség van a szóra, a cselekedetre és a mintára. Megfogható és a jövőnemzedék számára is érthető módon kell elmondani, hogy szabadságunkat nem érdemes elpredálni, s tudatlanságból, lustaságból és modernkedésből veszni hagyni. Mert akkor oda lesz a haza.

A haza, amely magához ölel és biztonságos otthont ad, s amely nem kér mást és többet, mint a hűségünket. A POFOSZ-nak ezen egyszerű igazság terjesztésében kell részt vállalnia. Mint 1956-ban. Csak most fegyver helyett a mai kor szóhasználatával és eszközeivel.

Tisztelt Ünneplők, befejezésül szeretnék felidézni egy személyes emlékeket. Az én apám is 56-os volt, öt évre ítélték el, s 3 év, 3 hónap és 11 nap után szabadult. Évek múltán, már gimnazistaként, nagyjából – de akkor még csak nagyjából – tudtam, hogy mit vett el apámtól a börtön, de megkérdeztem tőle, hogy ő kapott-e valamit, valami útravalót a börtöntől. Erre a következőt válaszolta: A börtön azt tanította, hogy az embert nem a rangja, a származása, a vallása vagy az életkora alapján kell megítélni. Az ember attól lesz érdemes a megbecsülésre, ha tartása és gerince van, s ha tette kész, amikor bajban van a haza. Az ilyen emberre a Jóisten is büszkén tekint.

Köszönöm, hogy meghallgattak, s a POFOSZ minden tagjának és pártolójának jó egészséget és sok erőt kívánok az elkövetkező 35 évben is.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 06 1 257 0190 és: antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Az Őrzőnek nincs fogyasztói ára. Csak értéke van.

Tizenöt-husz méterről lőtték, szinte minden golyó „célba” ért

*Évente kétszer van halottak napja
Mosonmagyaróváron*

Ágyban, párnák közt halt meg Dudás István nyugállományú határőrezredes 2002 nyarán. Ahelyett, hogy bitón végezte volna vagy életfogytig tartó fegyházbüntetése közben éri a halál.

Évente kétszer van halottak napja Mosonmagyaróváron – a hagyományosat megelőzi október 26-án a helyi megemlékezés. 1956-ban ezen a napon vérfürdőt rendeztek a helyi határőrlaktanya ávósai a kaszárnya elé vonuló, a Himnuszt éneklő civilek között, akik csak annyit kértek, vegyék le az épületről a vörös csillagot. Dudás parancsnok nem tárgyalt velük, belelövetett a zászlókat lengető, fegyvertelen tömegbe. Tizenöt-husz méterről lőtték, szinte minden golyó „célba” ért. „Talán másfél percig tartott egy géppuskasorozat – emlékezett vissza egy szemtanú –, aki túlélte az elsőt, a menekülés közben a hátába kapta a következőt.” (A másnapi lap hatvan halott-ról, a Daily Mail riportere 85-ről írt, más források száz fölél teszik az áldozatok számát.) Leírhatatlan sokk követte a vérengzést. A laktanyába órákkal később beözönlő tömeg az egyik tisztet meglincselte, rémült társa kivetette magát az emeleti ablakon. Egy harmadikra másnap találtak rá, őt a nyílt utcán fölakasztották.

Dudást, aki a közeli határon át Csehszlovákiába menekült, a szabadságharc bukása után kitüntetés, majd kiemelt nyugdíj várta, amiért végrehajtotta a párt (az Apró Antal vezette Katonai Bizottság) parancsát: a hatalmi központokat meg kell védeni. Aki azt gondolná, hogy az ávósvezér a rendszerváltás után elnyerte méltó büntetését, nagyot téved. Haja szála sem görbült. A múltat végképp eltörölni? Erről kérdezd meg azokat, akik ma virágot visznek a Gyász téri Golgota-szobor kopjafái alá!

Pilhál György, Magyar Nemzet, 2024. 10. 26.

Volt-e esély arra, hogy 1956-ban kiszabaduljunk a szovjet gyarmatbirodalomból?

A címben feltett kérdésre a rövid válasz: volt. Két forrást találtam erre. Az egyik Nyikita Hruscsov, az akkori szovjet pártfőtitkár visszaemlékezéseiből való.(1) Az alábbiakban ezt idézzük.

„Mao Ce-tung elnököt kértük, hogy küldjön delegációt a magyarországi események megtárgyalására. Röviddel ezután Liu Sao-csi vezetésével át is repültek.

Fent maradtunk egész éjszaka, mérlegeltük az előnyöket és a hátrányokat arról, hogy alkalmazzunk fegyveres erőt Magyarországon vagy sem. Először Liu Sao-csi azt javasolta, hogy vonuljunk ki Magyarországról. Hagyjuk a munkásosztályra, hogy megoldja a helyzetet. Beleegyeztünk.

Aztán valaki felvetette, hogy a munkásosztálynak esetleg megtetszik az ellenforradalom. Nem is tudom, hogy hányszor változtattuk meg a véleményünket a kérdésben. Végül befejeztük az egész éjszakai tárgyalásunkat azzal, hogy nem alkalmazunk katonai beavatkozást Magyarországon.

Másnap délelőtt tájékoztattam a Központi Bizottság elnökségét erről a döntésről, hogy nem alkalmazunk katonai erőt. És említettem, hogy számtalanszor változtattuk meg a döntést, mielőtt így határoztunk. Viszont vázoltam az esetleges következményét is annak, ha nem segítjük meg a magyar munkásosztályt mielőtt az ellenforradalom renanzi sorait.

Erre újabb hosszú rágódás következett az elnökségen belül, aminek a végén eldöntöttük, hogy megbocsáthatatlan lenne, ha tétlenül állnánk, és nem segítenénk meg a magyar elvtársakat.

Ezután az egész elnökség kiment a repülőtérre, tárgyalni a távozni készülő kínaiakkal. A végén aztán Liu Sao-csi elvtárs is elfogadta a megváltoztatott döntésünket, hogy beküldjük a csapatainkat.”

(1) Khrushchev Remembers (Hruscsov emlékiratai), Sphere Books, 1971, 381-82. old

A politikusi vezető réteg dilemmázása, hezitálása a fentiek szerint világos. Viszont találtam utalást a napokban arra, hogy mit gondolt a katonai felső vezetés a forradalmunk katonai leveréséről:

Oleg Penkovszkij titkosszolgálati ezredes szerint Moszkvában zavar és bizonytalanság volt mind a magyarországi helyzettel, mind pedig a szuezi krízissel kapcsolatban.

„Mi Moszkvában úgy éreztük, hogy egy lőporos hordón ülünk. **A tábornoki karban mindenki Hruscsov pártfőtitkár kalandorsága ellen volt. Jobb volna elveszíteni Magyarországot – ahogy mondták – mint elveszíteni mindent.**” (2)

(A 60-as években Penkovszkij áruló lett, kettős ügynök, így jutott emlékezése Nyugatra. A szovjetek elkapták és halálra ítélték.)

Oleg Penkovszkij ezredes a halálos ítéletét hallgatja / Wikipedia

- (2) Francis Laping: Remember Hungary 1956, Alpha Publications, 1975, 344. old.)

Impresszum: ŐRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os Hagyományőrző Tagozatának negyedéves hírlevele.

Főszerkesztő: Ámon Antal.

Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917

Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Hruscsovák, azaz a spórolós házak

Még ma is sok hruscsovka áll a volt keleti blokk államaiban

Járfás Eszter tollából érdekes írás látott napvilágot 2022.07.12-én, a femina.hu honlapon. A szerző azokról a „takarékos épületekről” emlékezik meg, amelyek a szovjetidőkhöz köthetők. A nép ugyanis Nyikita Szergejevics Hruscsov pártfőtitkár után hruscsovának nevezte a Szovjetunió költséghatékony módon, gyorsan – és hát mi tagadás, meglehetősen alacsony minőségben – épülő lakóépületeit.

A hruscsovákat átmeneti megoldásnak szánták, mivel úgy gondolták, hogy a közeljövőben megvalósuló kommunizmus új, modern lakások létesítését teszi lehetővé. Nem így történt, és bár már sok épületet leromboltak, még mindig találkozni a spórolós lakóházakkal a posztszovjet államok és a keleti blokk területén.

Hruscsovák, a Szovjetunió gyorsan felhúzott lakóházai

Otthont minél olcsóbban, gyorsabban és egyszerűbben – így lehetne összefoglalni a hruscsovák építése mögött meghúzódó motivációt. A jelentős méreteket öltő lakhatási válság enyhítésének érdekében az 1940-es évektől a szovjet építésszek többféle technikával kísérleteztek, hogy lecsökkentsék az építési költségeket és az időt is. Arra jutottak, hogy ez leginkább előre gyártott betonpanelek készítésével lehetséges. 1953-ban, Sztálin halálát követően Nyikita Szergejevics Hruscsov került hatalomra. Lakásépítési programot hirdetett, amit ő maga felügyelt. 1953-ban és 1954-ben két betongyár kezdte meg a működését Moszkvában. Moszkva főtervezője, Vitalij Lagutyenko intézete 1961-ben kiadta egy ötszintes épület, a K-7 tervét, ami a későbbi hruscsovák prototípusa lett. 1961 és 1968 között 64 ezer ilyen egység épült Moszkvában.

Kis terek, kispórolt anyagok

Az ötemeletes hruscsovkákon ott spóroltak, ahol csak tudtak. A költséges és időigényes liftépítést kihagyták, azért is, mert a szovjet egészségügyi előírások és az építési szabályzat szerint csak az ötemeletesnél magasabb épületekben kellett biztosítani a felvonót. A hruscsovkák tipikus lakásai általában 30 és 60 négyzetméter körül mozogtak, az egyszobás lakás 30 négyzetméter, a kétszobás 44 négyzetméter, a háromszobás pedig 60 négyzetméter volt, a későbbi tervekben még tovább csökkentették a méreteket.

Az egyes helyiségek kicsik voltak, a konyhára jellemzően 5-6 négyzetméter jutott, a fürdőben kapott helyet a WC is. Kád gyanánt 120 centiméter hosszú ülőkadát helyeztek el benne. Az eredeti K-7-es tervek szerint készülő lakásokban a szobák nem egymásból nyíltak, hanem egy kis előszobából, de idővel ez is módosult.

Ami igazán nagy változást jelentett a korábbi, tehát a Sztálin idejében épülő lakásokhoz képest, az a 3-4 méteres belmagasság csökkenése, ami sok helyütt még a 2,5 métert sem érte el. A szigetelés és a falvastagság is hagyott némi kívánnivalót maga után: a szobákat 4 centiméteres, a lakásokat 8 centiméteres fal választotta el egymástól. Az anyagspórolás különböző bosszúságokban ütközött ki, gyakoriak voltak például a beázások. A lakásokat egyébként kis családoknak építették, de előfordult, hogy három generáció is együtt élt bennük.

A megmaradt épületek sorsa kérdéses

A hruscsovkákat eleinte 20-25 évre tervezték, a pártfőtítkárr úgy hitte, hogy ennyi időn belül megvalósul a kommunizmus, ami megszünteti a nélkülözést, és lehetővé teszi a kényelmes, korszerű lakások építését. Brezsnyev odáig ment, hogy azt ígérte, minden család olyan otthonban élhet majd, amelyben minden főre jut egy szoba, és lesz egy extra helyiség is. A történelem nem öket igazolta, még ma is vannak szép számmal, akik hruscsovkában élnek.

Államonként, sőt városonként eltérő, hogy hogyan viszonyulnak az épületek kérdéséhez. Az egykori keleti blokk egyes országaiban a felújítás, korszerűsítés mellett döntöttek. Csehországban, Szlovákiában és Észtországban is modernizáltak lakóházakat, az észt Tartuban például három blokkot energiahatékony okos otthonná alakítottak. Moszkvában viszont többnyire a lebontás mellett döntöttek, 2012-ig körülbelül 1300 épületet tettek a földdel egyenlővé, és a többivel is ez a terv.

Viccek a szovjetvilágból

A kommunizmusról szóló viccek hallatán-olvastán újra és újra meggyőződhetünk az emberi lélek erejéről. Hiszen a legsötétebb diktatúrát is képes „felülnézetben” szemlélni, s a korról a humor nyelvén ítéletet mondani.

Iván Kuzmicsot beidézik valamelyik szovjet hatósághoz, mert nincs semmiféle munkahelye.

- Miért él munka nélkül?

- A háború alatt rejtegettem egy zsidó családot, azok hálából még most is gondoskodnak rólam, ellátnak mindennel.

- Szovjet polgár munka nélkül! Nem gondol a jövőjére?

- De igen. Most is rejtegetek egy zsidó családot.

-0-

Brezsnyev szovjet pártfőtitkár panaszkodik Koszigin elvtársnak, a minisztertanács elnökének:

- Olyan itt a hangulat, hogy ha kinyitnánk a határokat, rövidesen csak ketten maradnánk.

- Az biztos. Te, meg az a hülye Podgornij.(1)

-0-

Hruscsov, szovjet pártvezér, a túlvilágon találkozik Szulejmán szultánnal és megkérdezi:

- Hogy lehet az, hogy ti százötven évig voltatok a magyarok nyakán, mégis olyan baráttian gondol egymásra a két nép, mi pedig alig vagyunk ott harminc éve, mégis utálnak?

- Hja, mi nem csináltunk nemzeti ünnepet a mohácsi vészből.

-0-

(1) a minisztertanács korábbi elnöke.

A szovjet tudósok felfedezték, hogyan lehet Marx Károlyt visszahozni az életbe. Miután ez megtörtént, a legmagasabb rangú kommunista vezetők személyesen és nagy költséget nem kímélve elkalauzolták Marxot a gyárakba, a bányákba, a panelházakba, a kolhozokba, a laboratóriumokba és a munkásotthonokba végig a Szovjetunióban. Bemutatták neki a szovjet emberek vívmányait és az egész rendszert, amit a tanaira építettek.

Marx ezután megkérdezte a Központi Bizottságot, hogy mondhatna-e egy beszédet a szovjet embereknek a most elterjedt új találmányon, a televízión keresztül. Szeretné elmondani, hogy milyen benyomást tett rá az ország és a rendszer.

A szovjet vezetők természetesen be akarták mutatni tudományos teljesítményüket az amerikaiaknak, azt, hogy a rég halott Marx Károlyt életre tudták kelteni, ugyanakkor aggódtak, hogy a nagy tanítójuk mit fog mondani tapasztalatairól. Ezért úgy döntöttek, hogy természetesen kamera elé engedik Marxot, hogy beszéljen, de feltételül kötötték, hogy csak egy mondatot mondhat. Marx beleegyezett.

Tehát nagy és hangos reklámozás után Marx megjelent a szovjet televízió képernyőjén, egyenesen belenézett a kamerába és azt mondta: Nagyon sajnálom.

-o-

Egy pártagitátor beszél a kommunista jövőről:

- S a kommunizmusban mindenkinek saját repülőgépe lesz!
- Na és minek mindenkinek saját repülőgép?
- Hogy hogy minek? Hát például meghallod, hogy Vlagyivosztokban a boltokban éppen van krumpli, azonnal indulsz a saját gépeddel, hogy még időben odaérrj, hogy sorba tudj állni krumpliért!

-o-

- Mitől volt vörös az ötágú csillag?
- Az erőlködéstől.

-o-

- Miért áll a kapitalizmus a szakadék szélén?
- Hogy jobban lássa a szocializmust.

Emlékezni és emlékeztetni kell 1956 örök és fénylő példájára

A kisdíákok is megérezték a történelmi pillanat nagyszerűségét

A nyári szünet után, szeptember 4-én Csigas Zoltánt, az 1956-os Magyar Szabadságharcosok Világszövetsége elnökét látta vendégül a POFOSZ 1956-os Hagyományőrző Tagozata. Az 1956 Öröksége Alapítvánnyal és a POFOSZ XIV. kerületi szervezetével közösen rendezett eseményen az előadó 1956-os emlékeiről s az általa vezetett szövetség tevékenységéről tartott előadást.

Csigas Zoltán tizenhárom éves volt a forradalom idején, s a heves harcokról ikonikussá vált VIII. kerületben lakott. Ahogyan a kortársai, ő is a gyermekkor csintalan és rakoncátlan önfeledtségével élte a mindennapjait, ám október 23-a megváltoztatott mindent. Ez élete meghatározó napjává vált, s az akkori események kitörölhetetlenül beleégtek emlékezetébe. Mint meséli, az a nap is úgy kezdődött, mint a többi. Az iskola napközijében nagy szigorúsággal őrizték a gyerekeket – nem lehetett kijárni – ám a vasgyűjtés ürügyet szolgáltatott ahhoz, hogy a diákok maguk mögött hagyják az iskolakaput.

És ők mentek. Ekkor már morajlott a város, mozgolódott és forrongott a csoportokba verődött tömeg. Csigas Zoltán a társaival a Blaha Lujza téren találta magát, ahol egyetemisták azt követelték, hogy 16 pontjukat hozza le a Szabad Nép. Ez persze nem valósult meg, mire a fiatalok egy része a Sztálin szoborhoz indult, másik részük a rádió felé vette az irányt. Csigas Zoltán az előbbiekhöz csatlakozott, s mint mondja, a szobor ledöntésére soha nem feledhető pillanatként gondol vissza azóta is. Hatalmas robajjal dőlt le a monstrum, majd félelmetessé dermedt az utána következő néma csönd. S aztán kitört a boldog ujjongás, mint amikor a beteljesült vágy kiszakad a szívekből. S mindezt még egy tizenhárom éves kamasz is felmérte, mert olyan idők jártak, amikor a kisdíákok is megérezték a történelmi tettek jelentőségét és nagyszerűségét. Annál inkább, hiszen tisztában voltak azzal, hogy sötét diktatúrába élnek.

Másnap, 24-én már hazaküldték a gyerekeket az iskolából. Ám a fiatalok tudták, hogy nagy dolgok történnek, s Csigás Zoltán is elment a Corvin közbe. Ott látta Iván Kovács Lászlót, aki az ellenállók vezetője lett. A következő állomás a Práter utcai iskola volt, ahol konyhagyerekként tevékenykedett. Itt nagy rendet és fegyelmet követeltek, s nagy találkozásokra került sor. Pongrátz Gergelyt is látta – ezt sem feledheti. És soha, de soha nem feledheti azokat a napokat, melyek a magyar szabadságért és függetlenségért folytatott nagyszerű küzdelmekről szóltak.

E gondolat Csigás Zoltán felnőtt életben cselekvéssé érlelődött. S most, az 1956-os Magyar Szabadságharcosok Világszövetsége élén is azt vallja: a szervezetnek azért kell dolgoznia, hogy emlékezzen és emlékeztessen 1956 örök és fénylő példájára, s hogy 1956 öröksége beépüljön a jövőnemzedék életébe, gondolkodásába. Iskolákban, kegyeleti eseményeken, szabadegyetemi előadások keretében, s minden lehetséges körben és fórumon az a cél, hogy a jövő letéteményesei, a fiatalok hiteles képet alkothassanak 1956 mártírjairól, hőseiről, s a büszke magyar nemzet helytállásáról.

Vasvári Éva

Ügyfélfogadás, összejövetelek

Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székhelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományörzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 telefonszámon.

"Mindenki képességei szerint, mindenkinek szükségletei szerint"

Karl Marx gondolata kapcsán - melyet 1853-ban, "A gothai program kritikája" c. írásában fogalmazott meg, s a kommunizmus alapeszméjévé vált - már első hallásra érezzük, hogy végtelenül igazságtalan, erkölcstelen és a legkevésbé sem működőképes. Ehhez nem kell filozófiaprofesszornak lenni, sem pedig súlyos évtizedeket végigélni egy szocialista világban; még egy tízéves gyerek is erre a következtetésre jut, ha rendelkezik egy csöppnyi morális érzékkel.

A marxi, utópisztikus világban értelemszerűen mindenkinek az egekbe szökne valamennyi szükséglete és közben súlyos fogyatékosnak tettetné magát. (Idehaza a nyolcvanas években, aki csak tehette, leszázalékoltatta magát, így váltunk a 800 ezer rokkantnyugdíjas országává. Az elmúlt évek egészségügyi felülvizsgálatai során ez az érték érdekes módon a felére csökkent...)

Egészen döbbenetes, hogy pár elvetemült még mindig hisz a kommunista ideológiában, mondván, hogy a csúfos történelmi példák csak a rossz gyakorlati megvalósítás miatt váltak embertelenné. (G. Nagy László, 2018. február 25.)

-0-

Olvastam egy ausztrál napilap könyvszemléjében, hogy "Egy cionista az nemzeti szocialista és egy nemzeti szocialista az cionista."

Ezt a szemlézett könyv szerzője írta: Joseph Roth, egy neves osztrák zsidó író, újságíró.

Ebből le lehet vonni azt a következtetést, hogy a politikai kategóriák meghatározása nehéz és a hozzájuk tartozó értékrendek meghatározása még inkább.

Roth mást is írt. Például barátjának, Stefan Zweignek, 1933 novemberében ezt: „Nem lehet azt mondani, hogy a kommunizmus 'átalakította a földrészt'. Egy fenét alakította. Inkább megszülte a fasizmust, a nácizmust és a szellemi szabadság gyűlöletét. Aki elfogadja a Szovjetuniót, az elfogadja a Harmadik Birodalmat is.”

Forrás: Richard Flanagan: Words waver during the rise of the Reich (Szavak ingadoznak a Birodalom felemelkedése idején), *The Age*, 13 October 2012.

Nyílnak az iskolák: Temetés a Cromwell Road-on

Az alábbi verset Szebenyei József írta, aki 1881-ben Kecelen született. Halálának helye, ideje ismeretlen. New Yorkban és Londonban járt iskolába, felnőttként visszatért Magyarországra és újságírással foglalkozott. A vers témája két gyermeke iskolakezdése Londonban, a fellelhető tizenhárom Cromwell Road egyikén.

(Road = út, kiejtése: ród)

Nyílnak az iskolák: Temetés a Cromwell Road-on

*Kicsi babáim hatévesek vagytok,
S a Cromwell Roadon van az iskola:
Az angol törvény most oda parancsol,
S a törvénynek szöges ostora.
Adjátok hát ide kis kacsótok
A Cromwell Roadon várnak bennetek...
...A mérhetetlen angol óceánba,
Most két magyar lelket temetek.*

*Nekik adjuk a csengő magyar szótok,
Sok síró nótánk: drága kincseket.
Ki fog énnékem magyarul dalolni,
A nyelvünket, ha elfelejtitek?*

*Nagy őrlő malom ez, a Cromwell Roadon,
Megőröl minket, két kicsi babám.
Cromwell, Nelson voltak ám a hősök,
S Rákóczi, Zrínyi: nem is élt talán.*

*Tanultok majd a tenger-uralomról.
S tanulni fogtok hetven gyarmatot.
Hét nagy tenger mossa a hazátok,
Büszkék lesztek rá, míg majd az apátok
Szíve a kis Alföld után sajog.*

*Mert a mi szavunk elvész, elenyészik
A mindent győző áramlatban itt.
A mi kis, vékony meséskönyvünk,
Le nem győzi az ezer library-t.
A sok bűbájos ingyen mesekönyvet,
Mit mosolyogva nyújt át Carnégie.
Hogy adhatna a magyar lelkem annyit,
Ha könnye van csak s könyve nincs néki?*

*A Cromwell Roadon óriás vaskerítés,
S mögötte van a roppant iskola.*

*Két magyar kisgyerek ha bemén ott,
Mint magyar onnan ki nem jön soha.*

Adjátok hát ide kis kacsótok:

*A Cromwell Roadi óriás ház alatt,
Megállunk és adtok egy-egy csókot,*

S én bennötök némán megáldalak:

Legyen hozzátok kegyes új hazátok,

Öleljen nagy szívére Anglia:

Ma van az örökbefogadástok,

Legyetek hát hű s okos fia.

S ne feledjétek: könnyek között hoztam

Két kis babám a Cromwell Roadra én

S hogy bár a magyar föld nekem nem termett,

Az táplált engem sovány emlején:

...Ti menjetek, hadd sírok egyet én,...